

EVOLUȚIA PIETEI CREDITELOR ȘI A DEPOZITELOR ÎN RM

Olga CHIRILIUC, st. gr. EI 1211

Universitatea Tehnică a Moldovei

“Banca este locul unde ți se împrumută pe timp frumos o umbrela și ți se cere sa o înapoiezi când începe sa toarne cu găleata”

Robert Frost

Abstract: The banking system is a component of a country's financial system. Scientific studies carried contains information on loans and deposits market in Moldova for a period 2013-2015 and mention the factors that influenced the increase and / or decrease the cost of credit and deposits. This current study is because the development and sustainable economic growth and efficiency of a state is possible only with an efficient activity of the banking sector.

Cuvinte cheie: instituție bancară, sistem bancar, credit, depozit bancar, rata dobânzii, inflație.

Sistemul bancar este ansamblul instituțiilor, relațiilor financiar-bancare, normelor, infrastructurilor, tehnicilor ce interacționează în mod complex, cu scopul de a mobiliza sub formă de depozite și de a distribui, sub formă de credite, fonduri financiare, precum și de a oferi facilități, inclusive sisteme de plăți, pentru diverși agenți economici, financiar sau ne financiar, inclusive personae fizice. Sistemul bancar este o componentă a sistemului financiar al unei țări.[4]

Scopul reprezintă analiza pieței creditelor și a depozitelor în Republica Moldova pe perioada 2013-2015, și determinarea factorilor ce au influențat majorarea și/sau diminuarea costului creditelor acestora.

Obiectivele propuse sunt :

- analiza evoluției pieței creditelor și a depozitelor în RM pe perioada 2013-2015;
- analiza costului creditelor și a depozitelor în monedă națională și în valută pe perioada 2013-2015;
- analiza evoluției costului creditelor pe scadențe în valută și monedă națională pe perioada 2014-2015 ;
- analiza factorilor care au influențat diminuarea și/sau majorarea costului creditelor și depozitelor.

Această temă este actuală deoarece dezvoltarea și creșterea economică durabilă și eficientă a unui stat este posibilă doar cu o activitate performantă a sectorului financiar-bancar.

Analiza evoluției pieței creditelor și a depozitelor în RM pe perioada 2013-2015

În figura 1 este prezentat evoluția costului la credite noi în valută și monedă națională acordate pentru ultimii trei ani.

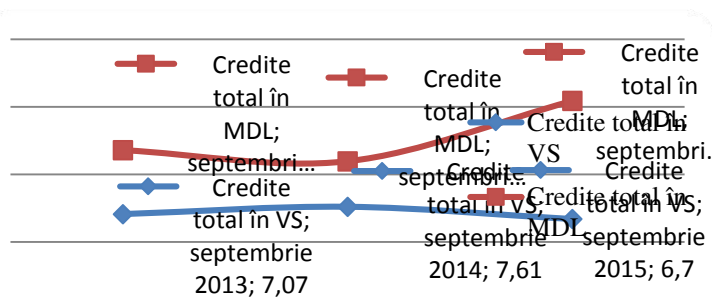

Fig. 1 Ratele dobânzii la creditele noi acordate pe perioadă 2013-2015

Rata medie ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în moneda națională în luna septembrie 2015 a constituit 15.44 la sută, majorându-se cu 4.47 puncte procentuale față de perioada similară a anului precedent. Rata medie ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în valută în perioada de referință a constituit 6.70 la sută, fiind cu 0.91 puncte procentuale inferioară celei din luna septembrie 2014. Rata medie ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în moneda națională în luna septembrie 2014 a constituit 10.97 la sută, diminuându-se cu 0.82 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent. Rata medie ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în valută străină în perioada respectivă a constituit 7.61 la sută, fiind cu 0.54 puncte procentuale superior celei din luna septembrie 2013.[2]

În figura 2 este prezentat evoluția costului la depozitele noi în valută și monedă națională acordate pentru ultimii trei ani.

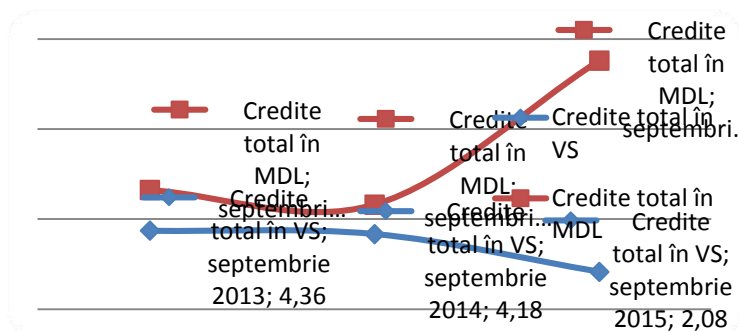

Fig. 2 Ratele dobânzii la depozitele noi acordate pe perioadă 2013-2015

În luna septembrie 2015, rata medie ponderată la depozitele în moneda națională a constituit 13.80 la sută, majorându-se cu 7.98 puncte procentuale față de septembrie 2014. Rata medie ponderată a dobânzii la depozitele în valută în perioada de referință a constituit 2.08 la sută. În luna septembrie 2014, rata medie ponderată la depozitele noi în moneda națională a constituit 5.81 la sută, diminuându-se cu 0.81 puncte procentuale față de septembrie 2013. [2]

În figura 3 sunt prezentate ratele dobânzii la creditele acordate în moneda națională, pe scadențe (% anual) pentru ultimii doi ani.

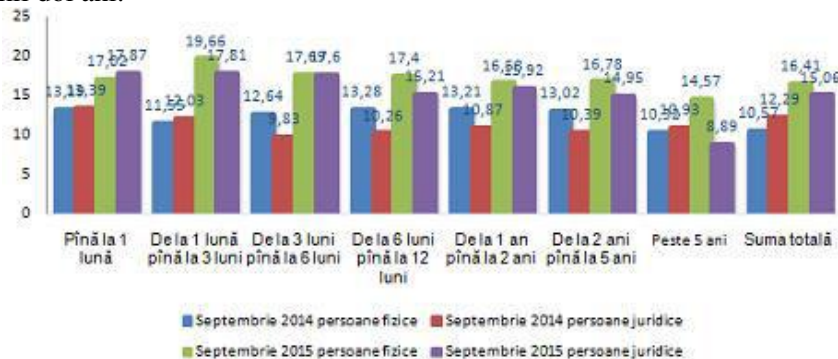

Fig. 3 Ratele dobânzii la creditele acordate în moneda națională, pe scadențe (% anual)

Ponderea majoră a creditelor noi acordate în moneda națională, 72.1 la sută din volumul total al creditelor în moneda națională, le-a reveni creditelor acordate cu o rată medie de 15.06 la sută persoanelor juridice. În același timp, persoanelor fizice le-au fost acordate credite în moneda națională cu o rata medie de 16.41 la sută. Pentru anul 2014 putem spune că cea mai mare parte a creditelor noi acordate în moneda națională le-a revenit creditelor acordate cu o rată medie de 10.57 la sută persoanelor juridice, care au deținut 76.6 la sută din volumul total creditelor acordate în moneda națională. În același timp, rata medie la creditele destinate persoanelor fizice a constituit 12.29 la sută. [2]

În figura 4 sunt prezentate ratele dobânzii la creditele în valută, pe scadențe (% anual) pentru ultimii 2 ani.

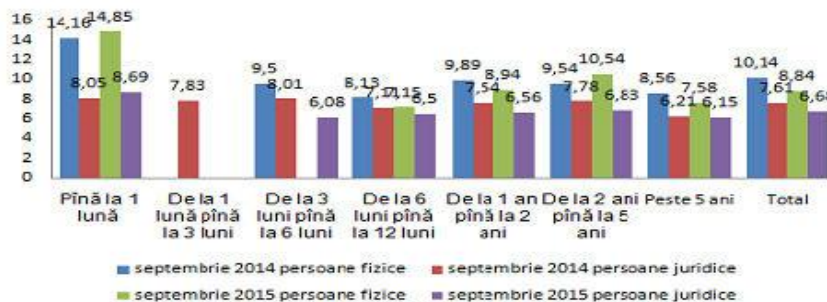

Fig. 4 Ratele dobânzii la creditele în valută, pe scadențe (% anual)

Rata medie ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în valută în perioada de referință a constituit 6.70 la sută, fiind cu 0.91 puncte procentuale inferioară celei din luna septembrie 2014. Comparativ cu luna anterioară, rata medie în luna septembrie 2015 a scăzut cu 0.12 puncte procentuale.

În luna de raportare, creditele noi în valută au fost reprezentate preponderent de creditele acordate persoanelor juridice cu o rată medie de 6.68 la sută, constituind 99.1 la sută din totalul creditelor în valută.[2]

Factorii care influențează nivelul și dinamica ratei dobânzii

Rata dobânzii este o mărime variabilă în timp. Nivelul și dinamica ei sunt rezultatul acțiunii concomitente, convergente și contradictorii, a mai multor factori generali și specifici, cu influențe directe sau indirecte cum sunt: rata profitului, raportul dintre cererea și oferta de capital de împrumut, riscul pentru cel ce acordă capital de împrumut, inflația, durata creditului, politica guvernului s.a.

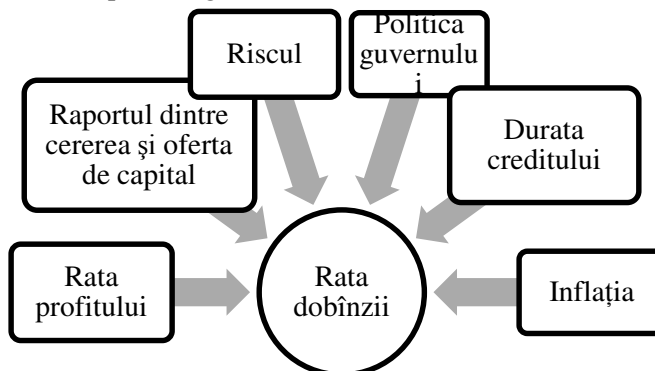

Fig. 5 Factorii de influență a ratei dobânzii

- Rata dobânzii este în strânsă legătură cu rata profitului, trebuind să fie mai mică decât aceasta. În caz contrar, întreprinzătorii nu vor angaja credite deoarece, din valorificarea lor prin investiții, ar trebui să consume întregul profit sau chiar mai mult pentru a plăti dobânda, ceea ce ar face nerentabilă activitatea lor.

- Cererea și oferta de capital de împrumut este un factor cu acțiune amplă și directă asupra ratei dobânzii. Dacă presupunem că avem situația unei piețe cu concurența perfectă, creșterea cererii de capital atrage o ridicare a ratei dobânzii și invers; nivelul dobânzii, în urma confruntării cererii și ofertei de capital este dat de punctul de intersecție dintre curba cererii și ofertei de capital de împrumut. Punctul de intersecție unde cererea este egală cu oferta determină dobânda de echilibru.

- Riscul pentru cel ce acordă capitalul de împrumut este un alt factor care influențează nivelul dobânzii. Cu cât posibilitatea returnării capitalului de împrumut este mai mare, cu atât riscul este mai mic și rata dobânzii mai redusă. Dimpotrivă, cu cât riscul este mai mare, cu atât și dobânda este mai ridicată.

- Inflația, de regula, determină majorarea ratei dobânzii, în vederea compensării reducerii puterii de cumpărare a banilor. Inflația însă poate duce și la sporirea ofertei capitalului de împrumut, având în acest caz ca efect tendința de scădere a ratei dobânzii.

- Politica guvernului poate influența într-un sens sau altul evoluția ratei dobânzii. Atunci când pe piața capitalului de împrumut se manifestă puternic factorii care acționează în direcția creșterii ratei dobânzii, guvernul poate interveni în sensul stopării acestui proces, stabilind un plafon maxim al ratei dobânzii. Efectele pot fi însă contradictorii. Solicitanții de credite își vor spori cererile în condițiile unei dobânzi mai reduse, ofertanții însă care se văd descurajați de reducerea ratei dobânzii vor micșora oferta de credit, ceea ce se va concretiza într-o cerere de credite de împrumut nesatisfăcută, în condițiile în care există disponibilități bănești în economie.

- Rata dobânzii depinde și de conjunctura economică. În perioadele de relansare economică, pentru stimularea investițiilor, rata dobânzii scade, în timp ce în perioade de recesiune aceasta crește.

Pentru a argumenta de ce costul creditelor și a depozitelor sa majorat, am analizat unul din factorii menționați anterior și anume inflația.

În figura 6 este prezentată evoluția inflației în RM pe perioada 2013-2015.

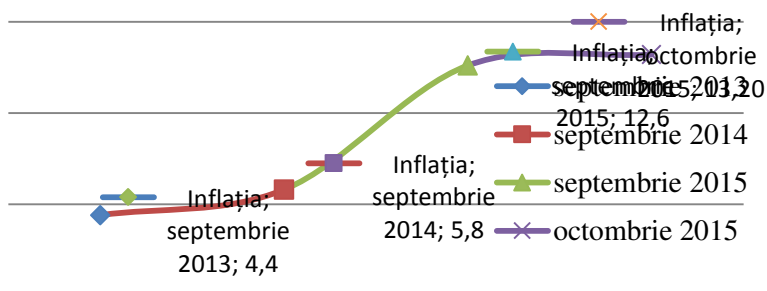

Fig. 6 Evoluția inflației(% anual)

În luna octombrie, rata anuală a inflației a constituit 13.2 la sută, majorându-se cu 0.6 puncte procentuale față de valoarea lunii precedente și fiind cu 7.4 puncte procentuale superioară celei din luna septembrie 2014, această majorare fiind condiționată ca urmare a creșterii prețurilor la produsele alimentare, produsele nealimentare, și servicii. Majorarea inflației în RM a influențat scupirea creditelor și a depozitelor în MDL.[3]

Rezultatul analizei costurilor creditelor, depozitelor și a factorilor de influență asupra acestora a permis la tragerea următoarelor concluzii:

1. Mărirea ratelor dobânzilor la depozite a fost mai mare comparativ cu creșterea costurilor creditelor bancare. Astfel, în septembrie 2015 comparativ cu septembrie 2014 ratele dobânzii la depozite în monedă națională s-au majorat cu 7,98 p.p., în timp ce ratele creditelor bancare în lei moldovenești au crescut cu 4,47 p. p.. Creșterea mai rapidă a ratelor dobânzilor la depozite, la fel, putea fi influențată de dorința băncilor de a obține mai multe lichidități în MDL. În acest sens băncile încearcă să facă mai atractivă plasarea economiilor populației în lei moldovenești și sporesc ratele dobânzilor la depuneri.

2. Pe de altă parte creșterea resurselor valutare permite băncilor să reducă ratele dobânzilor asociate depozitelor și împrumuturilor în valută. În septembrie 2015 față de septembrie 2014 ratele dobânzii la depozitele valutare s-au diminuat cu 2,1 p.p., iar ratele la creditelor în valută s-au redus cu aproximativ 0,91p. p.

3. Analizând situația din RM am constatat că orice dezechilibru financiar influențează în aceeași măsură atât economia țării cât și nivelul de trai a populației.

Bibliografie

1. M. Lefter, Rolul creditării bancare în dezvoltarea economică a Republicii Moldova (anii 2005-2011) http://www.academia.edu/5325851/Rolul_cd_Br_ult accesat la data 19.11.2015.
2. Evoluția costului creditelor și depozitelor bancare pentru ultimii trei ani. <http://bnm.md/ro/content/evolutia-pieteii-creditelor-si-depozitelor> accesat la data 18.11.2015.
3. Evoluția inflației pe ultimii trei ani. [http://bnm.md/ro/search?hashtags\[0\]=inflatie](http://bnm.md/ro/search?hashtags[0]=inflatie) accesat la data 18.11.2015
4. Noțiunea (sistemul bancar). https://ro.wikipedia.org/wiki/Sistemul_bancar accesat la data 18.11.2015
5. A. Fala. Evoluții recente privind sectorul bancar. <http://www.expert-grup.org/ro/comentarii/item/1111-sectorulbancar-mega> accesat la data 18.11.2015
6. Factorii care influențează nivelul și dinamica ratei dobânzii https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://download12.documents.tips/uploads/check_up03/242015/5571f39149795947648e3fac.doc accesat la data 18.11.2015